

[Time:2.30 Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

Q.1

a) Choose the correct alternative. (Any eight)

8

- 1) The constitution of India has recognized _____ major languages.
(22, 24, 26)
- 2) The holy book of Islam is _____.
(Bible, Kuran, Zend Avesta)
- 3) Caste system is a form of _____ stratification.
(Social, Economical, Political)
- 4) In estate system, the _____ perform religious duties.
(Aristocrats, Clergy, Serfs)
- 5) Due to _____ there are conflicts between the upper caste and the lower caste. (Communalism, Casteism, Secularism)
- 6) The underdeveloped regions in India are neglected and are treated as _____. (Backward regions, weak regions, refugee regions)
- 7) _____ Refers to freedom from disturbances and violence.
(Peace, Justice, Tolerance)
- 8) The _____ to the constitution is called preamble.
(Introductory note, Foot note, end note)
- 9) _____ is the first citizen of city. (President, Governor, Mayor)
- 10) _____ functions at taluka level.
(Zillha Parishad, Panchayat samiti, Gram panchayat)

b) Write True or False (any 7)

7

- 1) India has no official religion.
- 2) Marathi is the official language in India.
- 3) Polio is caused by a virus called poliovirus.
- 4) India is the third largest country by area in the world.
- 5) Depression is caused due to mental stress.
- 6) Caste system brings about unity in Indian society.
- 7) Regional conflicts do not damage the integrity and unity of the nation.
- 8) The constitution of India confers single citizenship.
- 9) Children's education is every parent's fundamental duty according to Indian Constitution.
- 10) Rural local-self-government is also known as Panchayati Raj.

Q.2 a) Write a detailed note on 'Multicultural Indian society'. 15

OR

b) Discuss various types of violence against women in Indian society.

Q.3 a) Explain the term regionalism. Suggest measures to resolve regionalism in India. 15

OR

b) Explain the inequalities generated due to caste system in India.

Q.4 a) Explain the basic features of Indian Constitution. 15

OR

b) Explain the fundamental duties of citizens of India.

Q.5 a) Explain the the features of political parties in India. 15

OR

b) Write short notes. (Any 3)

- 1) Tribal characteristics
- 2) Types of deafness
- 3) Communal harmony
- 4) Preamble of Indian constitution
- 5) 73rd. amendment

[वेळ: २:३० तास]

[गुण:७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.
 सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
 ३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ) योग्य पर्याय लिहा. (कोणतेही ८)
- १) भारतीय संविधानाने ----- प्रमुख भाषांना मान्यता दिली आहे.
(२२, २४, २६)
 - २) ----- इस्लामचा प्रमुख ग्रंथ आहे.
(कुराण, बाईबल, झेंद अवेस्ता)
 - ३) जातीय रचना ----- स्तरीकरणाचा प्रकार आहे.
(सामाजिक, आर्थिक, राजकीय)
 - ४) इस्टेट व्यवस्थेत ----- धार्मिक कर्तव्य पार पाडतात.
(गुन्हेगार, घरगुती, सामाजिक)
 - ५) ----- मुळे उच्च वर्णीय आणि खालच्या जातींमध्ये संघर्ष आहेत.
(जमातवाद, जातीयवाद, धर्मनिरपेक्षता)
 - ६) भारतातील अविकसित प्रदेश दुर्लक्षित आहेत आणि त्यांना ----- म्हणून वागवले जाते. (मागास, कमकुवत, निर्वासित प्रदेश)
 - ७) ----- गोंधळ आणि हिंसाचारापासून स्वातंत्र्याचा संदर्भ देते
 - ८) राज्यघटनेमधील ----- ला उद्देशिका म्हणतात.
(प्रास्ताविक, तळटिपा, समारोप)
 - ९) ----- हा शहराचा प्रथम नागरिक असतो.
(राष्ट्रपती, राज्यपाल, महापौर)
 - १०) ----- तालुकास्तरावरील कार्ये पार पाडते.
(मुख्यकार्यकारी अधिकारी, गटविकास अधिकारी, ग्रामसेवक)
- ब) खालील विधाने चूक कि बरोबर आहेत ते सांगा. (कोणतेही सात)
- १) भारताला कोणताही अधिकृत धर्म नाही.
 - २) मराठी ही भारताची अधिकृत भाषा आहे.
 - ३) पोलिओ हा पोलिओ विषाणू नावाच्या विषाणूमुळे होतो..

- ४) क्षेत्रफळानुसार भारत जगातील तिसरा सर्वात मोठा देश आहे.
- ५) मानसिक तणावामुळे नैराश्य येते.
- ६) जातीयव्यवस्थेमुळे भारतीय समाजात एकता येते .
- ७) प्रादेशिक संघर्षामुळे राष्ट्राची अखंडता आणि एकात्मता बिघडत नाही.
- ८) भारतीय राज्यघटनेनुसार पाल्याचे शिक्षण हे प्रत्येक पालकाचे मुलभूत कर्तव्य आहे.
- ९) भूमिपुत्र कौन्सिल हे नगरपरिषद म्हणूनही संबोधले जाते.
- १०) भारतीय संविधानाने एकच नागरिकत्व दिले आहे.

- प्र.२ अ. बहुसांस्कृतिक भारतीय समाज यावर टिपा लिहा. १५
किंवा
- प्र.३ ब. भारतीय समाजातील महिलांवरील विविध प्रकारच्या हिंसाचाराची चर्चा करा. १५
अ.. प्रदेशीकवाद ही संज्ञा स्पष्ट करा. प्रादेशिकवाद सोडवण्यासाठी उपाय सुचवा.
किंवा
- प्र.४ ब. भारतामध्ये जातीय व्यवस्थेमुळे निर्माण झालेली असमानता स्पष्ट करा. १५
अ. भारतीय राज्यघटनेची मूलभूत वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
- प्र.५ ब. भारतीय नागरिकांची मुलभूत कर्तव्य स्पष्ट करा. १५
अ. भारतातील राजकीय पक्षांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
- ब. टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)
अ) आदिवासी वैशिष्ट्ये
ब) बहिरेपणाचे प्रकार
क) जातीय सलोखा
ड) भारतीय राज्यघटनेची उद्देशिका
इ) ७३ वी घटना दुरुस्ती

